T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/293
KARAR NO : 2020/341
KARAR TR: 28.05.2020

ÖZET : Davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle oluştuğu öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

KARAR

Davacı : G.A.
Vekili : Av. Ö.Ö.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı

O L A Y : Davacıvekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin 27.08.2012 günüsevk ve idaresindeki 06 H... plakalı aracı ile Ahi Mesut Bulvarı üzerinde Vatan Caddesi istikametinden, 93. Cadde istikametine seyir halinde iken; görevli bir kişi, ışıklı bir trafik işareti ve yaya geçidi trafik işaret levhası bulunmayan, silinmiş ve özelliğini yitirmiş yaya geçidi üzerinde karşıdan karşıya geçmekte olan dava dışı 3. Kişiler Hayriye Ünal ve kızı S.A.'e çarpması neticesinde trafik kazası meydana geldiğini, söz konusu trafik kazası sebebiyle müvekkili hakkında ceza davası açıldığını ve Ankara Batı 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2012/723 E. Ve 2013/611 K. Sayılı dosyasında verilen karar ile taksirle birden fazla kişinin yaralanmasına neden olma suçundan 5 ay hapis cezası aldığını ve neticeten hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiğini; kazanın gerçekleşme yerinin yaya geçidi üzeri olduğunu, lâkin kazanın meydana geldiği gün itibariyle kaza mahallinin yaya geçidi olduğuna dair herhangi bir işaret ve levha mevcut olmadığını, söz konusu kazanın davalı kurum yetkililerinin gerekli işaret ve levhaları tesis etmemesinden ötürü meydana geldiğini, dolayısıyla müvekkilinin, dava dışı 3. kişilere karşı kusuru olmamasına rağmen maddi-manevi tazminat ödemek zorunda kaldığını ileri sürerek, tespit edilecek kusur oranı doğrultusunda fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla kısmî dava olarak şimdilik 5,000,00-TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte davalı kurumdan tahsiliistemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara Batı 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 27.12.2018 gün ve E:2018/78, K:2018/80 sayı ile, somut olayda, davacı vekilince, hizmet kusuru bulunduğu ileri sürülerek davalı Karayolları Genel Müdürlüğüne hizmet kusuruna dayalı olarak dava açıldığı; buna göre, görev-yargı yolu yargılamanın her aşamasında resen dikkate alınacak hususlardan olduğundan, mahkemece idari yargının görev alanına giren uyuşmazlıkta yargı yolu caiz olmadığından HMK.nın 115/2 maddesi gereğince dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle, Davacı tarafından davalı Karayolları aleyhine açılan rücuen tazminat davasının HMK 114/1-b ve 115 maddeleri gereğince yargı yolu caiz olmaması nedeni ile usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili stinaf isteminde bulunulmuştur.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi 28.2.2019 gün ve E:2019/447, K:2019/356sayı ile, somut olayda, davacı tarafça yapılan taraf değişikliği istemine ilişkin olarak, davalı tarafın itirazı bulunmadığı; ancak, mahkeme tarafından bu konuda herhangi bir değerlendirme yapılmadığı; talebin kabul veya reddine ilişkin bir karar verilmediği gibi, gerekçeli kararda da değerlendirme bulunmadığı; Oysa, bu durumda öncelikle HMK 124. madde koşullarının oluşup oluşmadığı ve davacı tarafın yaptığı taraf değişikliği isteminin kabulünün mümkün olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre bir karar verildikten sonra, görev hususunun değerlendirilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı görüldüğü gerekçesiyle, davacı vekilinin istinaf isteminin kabulüne, sair istinaf nedenleri incelenmeksizin, HMK'nun 353/I-a-6.maddesi gereğince kararın kaldırılmasına, davacı tarafça yapılan HMK 124.maddeye dayanan talebin değerlendirilmesi ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

ANKARA BATI 5. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 6.2019 gün ve E:2019/127, K:2019/230 sayı ile, kaldırma kararına uyarak, davacı vekilinin, hizmet kusuru bulunduğunu ileri sürerek davalı Karayolları Genel Müdürlüğüne hizmet kusuruna dayalı olarak dava açtığı ve daha sonra davacı vekilinin HMK 124. Madde gereğince taraf değişikliği talebinde bulunarak davalıyı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı olarak değiştirmek istediği, davalı Karayolları vekilinin rıza göstermesi nedeni ile yasal şartları taşıdığı dikkate alınarak mahkemelerinin 18/06/2019 tarihli ara kararı ile taraf değişikliği talebinin kabul edildiği; buna göre, görev-yargı yolu yargılamanın her aşamasında resen dikkate alınacak hususlardan olduğundan, mahkemece idari yargının görev alanına giren uyuşmazlıkta yargı yolu caiz olmadığından HMK.mn 115/2 maddesi gereğince dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili stinaf isteminde bulunulmuştur.

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 26. Hukuk Dairesi 14.11.2019 gün ve E:2019/2742, K:2019/1911 sayı ile,

dosya içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde, dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK.nun 353/1-b.l. maddesi gereğince esastan reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 9. İDARE MAHKEMESİ 26.2.2020 gün ve E:2020/420 sayı ile, dava dava konusu uyuşmazlığın 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin bir tazminat davası olduğu, anılan Kanunun 110. maddesi uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 15 ve 19. maddeleri uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan28.05.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle oluştuğu öne sürülen zararın tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının aracıyla seyir halindeyken kaza yaptığı, bu kaza neticesinde oluştuğu önesürülen zararın tazmini talebiyle bakılan bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine

verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu dolayısıyla, Ankara 9. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Ankara Batı 5. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 18.6.2019 gün ve E:2019/127, K:2019/230 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 9. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara Batı 5. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 18.6.2019 gün ve E:2019/127, K:2019/230 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.05.2020 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

ÜYE
Ahmet ARSLAN